

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені
А.С. Макаренка

Кафедра педагогіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної

“_____” _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Інформатика), 014 Середня освіта (Математика та основи інформатики), 014 Середня освіта (Фізика і математика)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Інформатика), Середня освіта (Математика та основи інформатики), Середня освіта (Фізика і математика)

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН Інституту педагогіки і
психології

«_____» _____ 2024р

Голова

Докт. пед. наук.

Професор _____ Ю.А. Бондаренко

Суми 2024

Розробники:

Коваленко Наталія Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор
професор кафедри психології

Робоча програма **ПЕДАГОГІКА** розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки

Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри
доктор педагогічних наук, професор

Марина БОЙЧЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньокваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)	Нормативна
	Напрямок підготовки 6.040201 Математика, 6.040203 Фізика, 6.040302 Інформатика	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <u>7.04020101 Математика;</u> <u>7.04020301 Фізика</u> 6.040302 Інформатика	Рік підготовки:
Змістових модулів – 4		2-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання		Семестр
Навчальний проект		
Загальна кількість годин - 144		3-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,2 самостійної роботи студента - 1	Освітній ступінь: бакалавр	32 год.
		Практичні, семінарські
		46 год.
		Самостійна робота
		100 год.
		Індивідуальні завдання: год.
		Вид контролю: екзамен

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни **ПЕДАГОГІКА** полягає у формуванні знань майбутніх вчителів сучасних положень теорій навчання, виховання, освітнього менеджменту, умінь урахувати освітні потреби сучасного суспільства, стратегічні завдання держави, потреби школи, індивідуальні особливості учнів, теоретико-методологічні засади навчання та виховання у реалізації освітньої стратегії та забезпечення високого рівня психологопедагогічної готовності майбутнього вчителя до творчого і дієвого вирішення педагогічних завдань

Основними завданнями вивчення дисципліни **ПЕДАГОГІКА**:

- 1) Формувати уміння студентів визначати актуальні цілі навчання і виховання учнів на уроках та позакласній роботі з огляду на сутність виховання, його цілі, завдання на сучасному етапі розвитку держави, психологічні та філософські основи; сучасні вітчизняні та зарубіжні виховні концепції, системи, технології виховання;
- 2) формування готовності студентів до організації і проведення позаурочної та культурно-масової роботи, сприяння взаємодії учасників навчально-виховного процесу в створенні належних умов для виконання завдань навчання і виховання, самореалізації
- 3) та розвитку учнів (вихованців), їх соціального захисту;
- 4) формувати вміння та навички організації навчально-виховного процесу в класі; планування послідовності його впровадження, сучасних форм, методів навчання і виховання, педагогічної діагностики, використання сучасного педагогічного досвіду; здійснювати методичну та науково-дослідну роботу;
- 5) стимулювати прагнення до самовдосконалення, професійного зростання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти у результаті вивчення навчальної дисципліни повинні придбати наступні педагогічні **знання**:

- філософських основ сучасної педагогіки, сучасних вітчизняних та зарубіжних педагогічних теорій;
- нормативних документів, що визначають функціонування освітньої системи в країні;
- векторів інноваційних процесів, що відбуваються у наш час у школах різних типів;
- сутності виховання, його загальних і конкретних цілей і завдань, організаційних форм, засобів, методів розвиваючого соціально-значимого виховання;
- сутності розвиваючого навчання, його принципів, методів, організаційних форм; знання основ проблемного навчання та інших його видів;

- психологічних основ навчання і виховання;
- анатомо-фізіологічних, психологічних, вікових та індивідуальних особливостей школярів;
- наукових методів педагогічної діагностики;
- змісту, форм і методів управління процесом самовиховання учнів, стимулювання їх позитивної самореалізації у всіх можливих сферах діяльності;
- основ педагогічного управління освітніми установами ;
- можливостей і меж підприємницької діяльності у сфері педагогічних послуг;

та педагогічні уміння:

- ставити себе на місце школярів, розуміти їх психічний стан у кожний окремий момент, виявляти їх ставлення до занять, до вчителя;
- спостерігати за учнями, вести бесіду з ними, проводити анкети, інтерв'ю для вивчення вихованців;
- використовувати набуті знання для з'ясування та оцінки ступеня вихованості та освіченості учнів, їх станів, інтересів, очікувань; з'ясування та оцінки рівнів зрілості груп як колективів;
- прогнозувати варіанти розвитку подій, дій учнівських груп, колективів у ситуаціях майбутньої педагогічної діяльності;
- планувати свої стосунки з учнями, враховуючи їх міжособистісні відносини;
- оперативно надавати різносторонню духовну і психотерапевтичну індивідуальну допомогу учням, створювати ситуацію успіху;
- в процесі спілкування узгоджувати свою діяльність з учнями, координувати їх взаємовідносини один з одним, не допускаючи конфліктів або швидко ліквідовуючи їх у випадку спонтанного виникнення;
- привертати до себе учнів, співпрацювати з ними і стимулювати їх до самовиховання та самореалізації;
- визначати актуальні цілі навчання і виховання учнів у конкретних ситуаціях на уроках і у позакласній роботі;
- швидко змінювати цілі у зв'язку з непередбаченими обставинами;
- обирати доцільні форми, методи, засоби навчально-виховної роботи і планувати їх використання;
- давати доручення, завдання;
- здійснювати всі види контролю за роботою учнів; оперативно та справедливо оцінювати її; уміння оперативно слідкувати за духовним та моральним розвитком школярів, тактовно коректувати процес соціалізації особистості.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	ЗМІСТ	Розподіл годин			
		Лекції	Семінари	Індивідуальні	Самостійна робота
I	Модуль I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ				
1.1	Педагогіка в системі наук про людину	2			2
1.2	Методологія і методи педагогічного дослідження		2		2
1.3	Розвиток, соціалізація та виховання особистості	2			2
1.4	Вікові, індивідуальні особливості розвитку школярів та їх урахування у навчально-виховному процесі			2	2
1.5	Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу		2		2
Усього		4	6		10
II	Модуль II. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ				
2.1	Виховання в цілісному педагогічному процесі	2			2
2.2	Зміст виховання	2			2
2.2.1	Педагогічні основи громадянського та національного виховання		2		2
2.2.2	Моральне виховання		2		2
2.2.3	Розумове виховання			1	
2.2.4	Екологічне виховання		1		2
2.2.5	Трудове виховання і профорієнтація учнів. Економічне виховання		2		2
2.2.6	Естетичне виховання		1		2
2.2.7	Фізичне виховання			1	2
2.3	Загальні методи виховання	4			2
2.3.1	Форми та засоби виховання	2			2
2.3.2	Форми виховної роботи			2	
2.4	Виховання особистості в колективі	2			2
2.4.1	Дитячі громадські організації		2		2
2.5	Самовиховання та перевиховання	2			2
2.5.1	Педагогічні основи перевиховання				2
2.6	Родинне виховання особистості	2			2
2.7	Педагогічні основи діяльності класного керівника	2			2

2.7.1	Класний керівник та його робота з батьками		2		2
2.7.2.	Спільна робота школи, сім'ї і громадськості у вихованні дітей				2
Усього		18	18		36
Усього		22	22		
III	Модуль III. ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ				
3.1	Навчання в цілісному педагогічному процесі	4			2
3.2	Закономірності і принципи навчання		2		2
3.3	Зміст освіти як фундамент базової культури особистості	2			2
3.4	Методи і засоби навчання	2			2
3.4.1	Методи активного навчання у сучасній школі		4		2
3.5	Організаційні форми навчання у сучасній школі	2			2
3.5.1.	Форми організації класно-урочної системи навчання		2		2
3.6	Шляхи та засоби диференціації та індивідуалізації процесу навчання			2	
3.7	Педагогічна діагностика результатів навчально-пізнавальної діяльності школярів	2			2
3.7.1.	Контроль та оцінка знань у досвіді вчителів-новаторів та вчителів з предмету спеціалізації			2	
3.8	Передовий педагогічний досвід і сучасні технології навчання	2			2
3.8.1	Сучасні технології навчання			2	
IV	Модуль IV. Освітній менеджмент				
4.1	Система освіти в Україні	2			
4.2	Педагогічні основи управління педагогічним процесом у загальноосвітніх навчальних закладах		2		
Усього		14	8	8	20
Усього		42	26	26	64

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I	Модуль I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ	
1.1	Педагогіка в системі наук про людину	2
1.3	Розвиток, соціалізація та виховання особистості	2
Усього		4
II	Модуль II. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ	
2.1	Виховання в цілісному педагогічному процесі	2
2.2	Зміст виховання	2
2.3	Загальні методи виховання	2
2.3.1	Форми та засоби виховання	2
2.4	Виховання особистості в колективі	2
2.5	Самовиховання та перевиховання	2
2.6	Родинне виховання особистості	2
2.7	Педагогічні основи діяльності класного керівника	2
Усього		16
III	Модуль III. ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ	
3.1	Навчання в цілісному педагогічному процесі	2
3.3	Зміст освіти як фундамент базової культури особистості	2
3.4	Методи і засоби навчання	2
3.5	Організаційні форми навчання у сучасній школі	2
3.7	Педагогічна діагностика результатів навчально-пізнавальної діяльності школярів	2
3.8	Передовий педагогічний досвід і сучасні технології навчання	2
Усього		10
IV	Модуль IV. Освітній менеджмент	
4.1	Система освіти в Україні	2
Усього		2
Усього		32

6. Теми семінарських занять

№ №	Назва теми	Кількість годин
	Модуль I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ	
1.2	Методологія і методи педагогічного дослідження	2
1.4	Вікові, індивідуальні особливості розвитку школярів та їх урахування у навчально-виховному процесі	2
2.2.1	Педагогічні основи громадянського та національного виховання	2
2.2.2	Моральне виховання	2
2.2.3	Розумове виховання	1
2.2.4	Екологічне виховання	1

2.2.5	Трудове виховання і профорієнтація учнів. Економічне виховання	1
2.2.6	Естетичне виховання	1
2.3.	Загальні методи виховання	4
2.3.1	Форми та засоби виховання	4
2.4.1	Дитячі громадські організації	1
2.7.1	Класний керівник та його робота з батьками	1
Усього		22
III	Модуль III. ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ	
3.2	Закономірності і принципи навчання	2
3.4	Методи і засоби навчання	
3.4.1	Методи активного навчання у сучасній школі	2
3.5.1.	Форми організації класно-урочної системи навчання	4
3.6	Шляхи та засоби диференціації та індивідуалізації процесу навчання	2
3.7.1.	Контроль та оцінка знань у досвіді вчителів-новаторів та вчителів з предмету спеціалізації	2
3.8.1	Сучасні технології навчання	2
Усього		16
IV	Модуль IV. Освітній менеджмент	
4.2	Педагогічні основи управління педагогічним процесом у загальноосвітніх навчальних закладах	2
Усього		2
Усього		46

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I	Модуль I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ	
1.1	Педагогіка в системі наук про людину	2
1.2	Методологія і методи педагогічного дослідження	2
1.3	Розвиток, соціалізація та виховання особистості	2
1.4	Вікові, індивідуальні особливості розвитку школярів та їх урахування у навчально-виховному процесі	2
1.5	Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу	2
Усього		10
II	Модуль II. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ	
2.1	Виховання в цілісному педагогічному процесі	2
2.2	Зміст виховання	2
2.2.1	Педагогічні основи громадянського та національного виховання	2
2.2.2	Моральне виховання	2

2.2.3	Розумове виховання	
2.2.4	Екологічне виховання	2
2.2.5	Трудове виховання і профорієнтація учнів. Економічне виховання	2
2.2.6	Естетичне виховання	2
2.2.7	Фізичне виховання	2
2.3	Загальні методи виховання	2
2.3.1	Форми та засоби виховання	2
2.3.2	Форми виховної роботи	
2.4	Виховання особистості в колективі	2
2.4.1	Дитячі громадські організації	2
2.5	Самовиховання та перевиховання	2
2.5.1	Педагогічні основи перевиховання	2
2.6	Родинне виховання особистості	2
2.7	Педагогічні основи діяльності класного керівника	2
2.7.1	Класний керівник та його робота з батьками	2
2.7.2.	Спільна робота школи, сім'ї і громадськості у вихованні дітей	2
Усього		36
III	Модуль III. ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ	
3.1	Навчання в цілісному педагогічному процесі	2
3.2	Закономірності і принципи навчання	2
3.3	Зміст освіти як фундамент базової культури особистості	2
3.4	Методи і засоби навчання	2
3.4.1	Методи активного навчання у сучасній школі	2
3.5	Організаційні форми навчання у сучасній школі	2
3.5.1.	Форми організації класно-урочної системи навчання	2
3.7	Педагогічна діагностика результатів навчально-пізнавальної діяльності школярів	2
3.8	Передовий педагогічний досвід і сучасні технології навчання	2
3.8.1	Сучасні технології навчання	
IV	Модуль IV. Освітній менеджмент	
4.2	Педагогічні основи управління педагогічним процесом у загальноосвітніх навчальних закладах	2
Усього		58

8. ПОЛІТИКА ЗАКЛАДУ ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Відповідно до Положення про систему забезпечення академічної доброчесності освітньо-наукової діяльності СумДПУ імені А.С.Макаренка, Кодексу академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності СумДПУ імені А.С.Макаренка, Положення про Комісію з етики та академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності СумДПУ імені А.С.Макаренка викладач і студенти мають дотримуватись ст. 36 Закону України «Про освіту».

Дотримання академічної доброчесності передбачає: посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати досліджень та власну науковопедагогічну діяльність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти у період навчальної педагогічної практики передбачає:

- самостійне виконання завдань навчальної педагогічної практики, наведення власних міркувань, припущень, пропозицій вдосконалення освітнього процесу;
- зазначення посилань на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- достовірне відображення ходу та результатів практики, надання необхідної інформації про результати власної навчальної й наукової діяльності (фото і відеозвіт з практики).

Наявність порушення означених вище вимог в звітній документації здобувачів освіти є підставою до незарахування звіту методистом з практики.

9. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Методичні рекомендації викладено у посібниках:

Навчальна педагогічна практика : організаційно-методичні рекомендації / [уклад. Коваленко Н. В.]. – Суми : Вид-во Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. – 41 с.

Наскрізна педагогічна практика : навчально-методичний посібник: вид. 3-тє доп. і перероб / за наук. ред. А. А. Сбруєвої. Суми : СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2019. 336 с.

9. Індивідуальні завдання

1. Індивідуальні особливості особистості та їх врахування у професійній діяльності вчителя.
2. Народні трудові традиції як фактор виховання підростаючої особистості.
3. Виховання моральної поведінки підлітків.
4. Моральна самооцінка школярів та засоби її формування.
5. Моральне виховання і самовиховання підлітків.
6. Моральна вихованість особистості та методи її діагностики.
7. Формування правової свідомості підлітків.
8. Індивідуальний підхід у морально-статевому вихованні підлітків.
9. Особливості підготовки дівчаток до сімейного життя.
10. Сексуальний розвиток дитини і проблеми гіперсексуальності.
11. Формування сексуальної культури хлопчиків.
12. Форми і засоби екологічного виховання.
13. Взаємозв'язок морального і естетичного виховання учнів.
14. Національні традиції та їх роль в естетичному вихованні.
15. Роль дитячої творчості в естетичному вихованні школярів.
16. Система трудового виховання в сучасній родині.
17. Морально-естетичні аспекти трудового виховання підлітків.
18. Творча праця школярів – основа профорієнтаційної роботи в школі.
19. Форми і методи профорієнтаційної роботи в школі.
20. Виховання економічної культури в дітей у сім'ї.
21. Національні спортивні свята та їх роль у фізичному вихованні молоді.
22. Моральне становлення підлітків у процесі фізичного виховання.
23. Система фізичного виховання дітей у сучасній українській родині.
24. Ціннісні орієнтації особистості і їх формування в колективі.
25. Вплив взаємостосунків вчителя та учнів на психологічний клімат у колективі.
26. Розвиток виховного потенціалу дитячого колективу.
27. Формування психологічного клімату в дитячому колективі.
28. Шляхи підвищення статусу особистості в колективі.
29. Передумови самовиховання особистості.
30. Роль самовиховання в процесі становлення і розвитку особистості.
31. Виховання волі і характеру особистості.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума	Підсумковий (екз.)
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3, 4		75	25
Поточний контроль	Підсумковий контроль	Поточний контроль	Проект	Підсумковий контроль	Поточний контроль	Підсумковий контроль		
4	5	20	10	10	16	10		
9		40			26			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За 100бальною Шкалою	За національною шкалою (форма контролю – іспит, диф. залік)	Пояснення
A	90 – 100	відмінно	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок.
B	82 – 89	добре задовільно	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками.
C	74 – 81		Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок.
D	64 – 73		Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків.
E	60 – 63		Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям.
FX	35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання	Кредит не зараховано. Студенту надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки.
F	1 – 34	незадовільно з повторним вивченням курсу	Кредит не зараховано. Студент повинен повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни.

12. Рекомендована література

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Законодавчо-нормативні джерела

1. Наказ №1225 МОН України від 29.08.2024. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти»
2. Наказ Мінекономіки України №2736-20 від 23.12.2020. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель із початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»
3. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.help/law/651-XIV/>.
5. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru>
6. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року.
7. Лист ІМЗО № 21/08-1242 від 01.08.23 року. Методичні рекомендації щодо розвитку STEM-освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти у 2023/2024 навчальному році.
8. Лист ІМЗО № 21/08-430 від 24.03.23 року. Щодо проведення в онлайн-режимі цифрового простору для освітян і освітянок «Екосистема цифрових рішень для освіти: сучасні сервіси та інструменти; цифрові вміння (Digital Skills) та компетентності; електронне освітнє середовище закладу освіти.
9. Лист МОН № 1/11870-22 від 10.10.22 року. Про запровадження онлайн-навчання
10. Лист МОН № 1/12186-23 від 16.08.23 року. Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти
11. Лист МОН № 1/12702-23 від 24.08.23 року. Щодо організації виховного процесу в закладах освіти у 2023/2024 навчальному році
12. Лист МОН № 1/13749-23 від 12.09.23 року. Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році
13. Лист МОН № 1/5119-22 від 13.05.22 року. Про здійснення превентивних заходів серед дітей та молоді в умовах воєнного стану в Україні
14. Лист МОН № 1/9530-22 від 19.08.22 року. Про інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році
15. Лист МОН № 4/26-23 від 03.01.23 року. Про укладання модельних навчальних програм
16. Лист МОН №_1/9-368 «Загальні методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу у п'ятих класах загальноосвітніх навчальних закладів» (2013).
17. Наказ МОН № 746 від 16.06.2023 року Про затвердження Положення про вебплатформу дистанційного навчання "Всеукраїнська школа онлайн"

Основна література

1. Бібік Н. М. (Ed) (2017) *Нова українська школа: порадник для вчителя*. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди».
2. *Впроваджуємо інклюзію в закладі освіти* (2023). Державна служба якості освіти.
3. *Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови*. (2023). Методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового навчального року : методичні рекомендації / за заг. ред. Олега Топузова, Тетяни Засекіної : Ін-т педагогіки НАПН України. Київ : Видавничий дім «Освіта».
4. *Ключові аспекти організації освітньої діяльності в умовах воєнного стану*. (2022). за заг. ред. Г. О. Щербиніної. Донецький облППО.
5. Коваленко, Н. В. (Ed.) (2019) *Навчальна педагогічна практика : організаційно-методичні рекомендації*. Суми : Вид-во Сум ДПУ імені А. С. Макаренка.
6. Коновалова М. В. (2022). *Усе про НУШ в середній школі*. Х. «Основа».
7. Кузьминський, А. І. (2003) *Педагогіка*. Київ: Знання–Прес.
8. *Нова українська школа на засадах єдності цінностей, змісту і форм посібник* (2023). відп. ред. Левчишена О.М. КЗВО «Одес. академ. неперерв. освіти Одес. обл. ради». Одеса : Екологія.
9. *Нова українська школа: путівник для вчителя 5–6 класів* (2022). За ред. А. Л. Рівне : РОППО.
10. *Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти* (2016). Міністерство освіти і науки України.
11. *Спілкуємося на відстані: віртуальний освітній простір закладу загальної середньої освіти*. (2023) авт.-укл.: М. Є. Смирнова, М. С. Астахова, О. О. Байназарова, Г. Л. Вороніна, Т. С. Китиченко, О. В. Колісник; за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2023.
12. Шуляр В.І. (2023). *Професійно-фахова студія: методика і технологія Нової української школи*. Миколаїв: МОППО.

Додаткова література

1. Авісон К. (2023) *Довідник класного вчителя вальдорфської школи*. Київ. НАІРІ.
2. *Активності для учнів та учениць у бомбосховищах шкіл. Порадник для вчителів*. (2023). UNISF
3. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. (2019). *Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти*. – Київ, Державна служба якості освіти Київ.
4. Богуш А. М. Педагогіка Добра і Миру в реаліях сьогодення [Електронний ресурс] / А. М. Богуш // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. - 2024. - № 1. - С. 9-15. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/punpu_2024_1_3
5. Бочкор, Н.П., Дубровська, Є.В., Залеська, О.В. at al (2014) *Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період*. Київ: МЖПЦ «Ла Страда-Україна».
6. Гін, А. О. (2019). *Прийоми педагогічної техніки: свобода вибору, діяльність, зворотний зв'язок, ідеальність*. Х.: Вид. група (Основа).
7. *Дистанційний формат взаємодії суб'єктів освітньої діяльності*. (2023). методичні рекомендації. за ред. І. В. Удовиченко. Суми: НВВ КЗ СОППО.
8. *Зрозуміло про академічну доброчесність*. Інфографіка для школярів. [Електронний ресурс] / Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (Srtenghtening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP).
9. *Інтеграція медіаграмотності в навчальні предмети основної та старшої школи* (2023). Миколаїв. ОППО.
10. Кардаш О. Педагогіка – провідна культура сучасності [Електронний ресурс] / О. Кардаш, О. Ковальчук, С. Черновський, Б. Рибінський // Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка. Серія : Педагогічні науки. - 2024. - Вип. 27. - С. 14-19. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuchkpn_2024_27_5

11. Лалак Н. В. Заклад загальної середньої освіти в контексті сьогодення: культура інклюзивності [Електронний ресурс] / Н. В. Лалак, Л. М. Фенчак // Суспільство та національні інтереси. - 2024. - № 5. - С. 298-307. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint_2024_5_28
12. Малік Т. В. Інклюзивність у формуванні ландшафту для рівноправного освітнього середовища [Електронний ресурс] / Т. В. Малік, Г. В. Пашенко, Л. М. Вітт // Теорія та практика дизайну. - 2024. - Вип. 31. - С. 115-123. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tpd_2024_31_15
13. Пелагейченко М. Л. (2020). *Урок твоєї мрії: плануємо, мотивуємо, проводимо*. Х. «Основа».
14. Ротфорд, Д. В. (Ed.) (2015) *Уроки мужності: навч.-метод. посібник*. Харків: ВГ «Основа».
15. Садкіна В. І. (2022). *Маленькі секрети учительського успіху. Навчаємо з радістю*. Х. «Основа».
16. Сіняєва О. Педагогіка та методика викладання технічних та фізико-математичних дисциплін [Електронний ресурс] / О. Сіняєва, М. Крекот, Т. Сичова, А. Сичов, О. Сіняєва, О. Завгородній // Новий Колегіум. - 2024. - № 2. - С. 55-59. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NovKol_2024_2_14
17. *Співпраця вчителя та асистента вчителя в інклюзивному освітньому середовищі* (2023) Литвяк Д.М., Зленко Л.О. -Чернігів: ЧОІППО.
18. *Створення ресурсних кімнат у закладах загальної середньої освіти*. (2022). Методичні рекомендації. За ред. Новик І.М. Київ.
19. Bettez, Silvia., Spears, Christina., Pegram, Kathryn. (2024). Critical Community Building Pedagogy for Wholeness. 10.1007/978-3-031-64900-4_18.
20. Henry A. Giroux. (2024). Teachers as Intellectuals: Toward a Critical Pedagogy of Learning. Bloomsbury Publishing, 288 pp.
21. Newell, Zach. (2024). Creative Pedagogy in Information Literacy. Proceedings of the ALISE Annual Conference. 10.21900/j.alise.2024.1690.
22. Yoon, Sae. (2024). Drama-based pedagogy as a pedagogy of the possible for preservice teacher education. Possibility Studies & Society. 10.1177/27538699241284145.

Онлайн-курси

1. Курс “НУШ: базова середня освіта” <https://osvitoria.university/courses/ZSjaMgJDF/>
2. Онлайн-курс про вчителювання у час кризи “Сміливі навчати” https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1762?fbclid=IwAR3o9B501t1m278q754jRfatwR_Oot6EfQ08NKRTem8biv3g6mftPgZ_TA
3. Курс “Спільно до навчання: ефективна та безпечна освіта під час війни” <https://osvitoria.university/courses/spilnodonavchannya/>
4. Курс “Бути поруч: курс з основ психологічної підтримки для батьків, освітян та всіх, хто працює з дітьми” <https://osvita.diiia.gov.ua/courses/buty-poruch-kurs-z-osnov-psykholohichnoi-pidtrymky>
5. Онлайн-курс «Недискримінаційний підхід у навчанні». Retrieved from: <https://shr.name/CgVAm>
6. Онлайн-курс «Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти». Retrieved from: <https://shr.name/cTv6O>